

Magyarország-Románia
Határon Átnyúló Együttműködési
Program 2007-2013

Két ország, egy cél, közös siker!

A határon átnyúló együttműködések európai
finanszírozásának lehetőségei

Brosúra

Tanulj és nyerj HU-RO módon

HUROSTYLE

HURO/1001/148/2.3.1

Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap

Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013

Prioritási tengely: 2. A társadalmi és gazdasági kohézió erősítése a határmenti térségben

Beavatkozási terület: 2.3. Együttműködés a munkaerőpiacon, oktatásban – készségek, ismeretek közös fejlesztése

Tevékenység: 2.3.1. Oktatási intézmények közötti együttműködés

Projekt azonosító: HURO/1001/148/2.3.1

Projekt: Tanulj és nyerj HU-RO módon

Tartalomjegyzék

1.	Határon átnyúló együttműködések 2007-2013 között	3
2.	A 2014-2020 programozási periódusról általánosságban	5
3.	Határon átnyúló együttműködések 2014-2020 között	9

1. Határon átnyúló együttműködések 2007-2013 között

A határmentiség problémájával sok szakember foglalkozik külföldön és Magyarországon is. Manapság fontos erről a témáról beszélni, hiszen az európai integráció és a globalizáció új teret ad a különböző államok, szereplők közötti együttműködéseknek. Tulajdonképpen a XXI. század egyik meghatározó folyamatának Európában az egységesülés tekinthető. Az új és a már társult tagországok eltérő kihívásokat jelentenek az együttműködésekben. A nemzetek közötti kapcsolatok kialakítása nemcsak az Unió, hanem minden állam érdeke. Az EU-ban központi kérdéssé vált a határok átjárhatósága, és ezzel együtt a belső és külső államok közötti kooperációk erősítése. A határmenti együttműködések alapot szolgáltatnak a kapcsolati tőke megerősödéséhez, a szereplők együtt könnyebben tudnak EU-s forráshoz jutni, valamint hatékonyabban tudják azokat felhasználni. A határmenti, transznacionális, interregionális kapcsolatok az EU regionális politikájában a 2007-2013 közötti programozási időszakban külön célkitűzés alatt szerepelnek.

Magyarország szempontjából azért lényegesek a határmenti együttműködések, mert hosszú határszakasszal rendelkeznek, és ezen a határszakaszon él a népesség jelentős hányada. Magyarország külső határai mentén nagyszámú magyar népesség is él, így ezek az együttműködések tulajdonképpen magyar-magyar szereplők között jönnek létre.

Az Európai Unió fő dokumentumai több helyen kiemelik a határon átnyúló integrációk fontosságát, mint a belső piac, az egységes európai gazdaság kialakulásának egyik eszközét. Az alapszerződés, a Lisszaboni szerződés, az Európa 2020 dokumentum mindegyikében határozottan megjelenik a négy alapelv érvényesítése: áruk szabad áramlása, tőke szabad áramlása, szolgáltatások szabad áramlása és személyek szabad mozgása. Ezek az alapelvek a határokon átnyúló társadalmi és gazdasági integrációk kialakulását segítik elő. Az elmaradott régiók 2007-2013 közötti

támogatásának szempontjait az Európai Tanács „a kohézióra vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról (2006/702/EK) szóló határozata tekinti át.

A területi egyenlőtlenségek mérséklésére szolgáló, a 2007-2013 közötti időszakra érvényes kohéziós politika, a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás támogatását emeli ki. Az Európai Bizottság közösségi stratégiai iránymutatásokról szóló közleményében is szerepel (COM/2005/0299 végleges): „Európának meg kell újítania versenyképessége alapját, fokoznia kell növekedési képességét és termelékenységét, valamint oly módon kell megerősítenie a társadalmi kohéziót, hogy a fő hangsúlyt a tudásra, az innovációra és a humán erőforrás jobbá tételére helyezi.”

Egyben Magyarország, és egyben a Dél-Alföld régió szempontjából az egyik kiemelkedő határmenti együttműködés az úgynevezett „Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program”, mely magyar oldalról az INTERREG IIIA, valamint román oldalról a Phare CBC programokból született meg kifejezetten a 2007-2013-as programozási periódusra standardizált intézményrendszerrel a két ország 8 megyéjét (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Békés, Csongrád, Satu Mare, Bihor, Arad és Timiș) érintő határvonalon. A program keretén belül a hét éves (2007-2013) időszakra kiterjesztve a projekt által támogatott fejlesztésekre 248 millió euró forrás áll rendelkezésre.

A Dél-Alföld régió szempontjából másik jelentős határmenti együttműködés a „Magyarország-Szerbia IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program” volt a 2007-2013-as programozási periódusban, mely a 2003-ban indult Magyar-Szerb Kísérleti Kisprojekt Alapból nőtte ki magát. A programterület a két érintett ország 7+2 megyéjét érinti (Csongrád, Bács-Kiskun, North-Banat, Central-Banat, North Bačka, West Bačka, South Bačka, illetve a 718/2007 Bizottsági rendelet 97. cikke alapján Srem és South-Banat). A két ország érintett területeinek fejlődését a közösen meghatározott és létrehozott intézményi alapok, pénzügyi források és egységes strukturális felépítés, közös döntéshozatal, tehát standardizált keretek is segítik. A program kere-

---

tén belül a hét éves (2007-2013) időszakra kiterjesztve a projekt által támogatott fejlesztésekre 50,1 millió euró forrás áll rendelkezésre.

2. A 2014-2020 programozási periódusról általánosságban¹

Az Európai Unió saját gazdaságát ismét a fenntartható fejlődés irányába kívánja terelni. Ez csakis a finanszírozási mechanizmusok, az intézményi struktúrák megreformálásával, valamint beruházások ösztönzésével lehet elérni. A 2014-2020 programozási periódus azért is rendkívül fontos, mert az Európa 2020 dokumentum stratégiai céljainak elérésére csakis ez az időszak áll rendelkezésére az Európai Unió egésze számára.

A 2014-2020 programozási periódus egyik mérföldköve 2011. október 6, hiszen ez az a dátum, amikor az Európai Bizottság elfogadta azt a jogszabálytervezetet, mely az említett programozási periódus keretét adja majd. A korábbi időszak politikájának eredményei fényében az Európai Bizottság 6 olyan pontot emelt ki, melyek esetében fontos módosításokat tartanak indokoltnak. Amire hangsúlyt kell fektetni:

1. Az Európa 2020 stratégia intelligens, fenntartható és inkluzív növekedési prioritásaira való összpontosítás;
2. a teljesítmény jutalmazása;
3. az integrált programok kidolgozásának támogatása;
4. összpontosítás az eredményekre - a megállapított célkitűzések felé történő előrehaladás monitorozása;
5. a területi kohézió ismételt megerősítése;
6. a célok teljesítésének egyszerűsítése.

A 2014-2020 közötti időszakra 376 milliárd eurós költségvetési keretre tettek javaslatot.

A 2007-2013 periódusban két strukturális alap, az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), illetve az Európai Szociális Alap (ESZA), valamint a Kohéziós alap maradt fenn. A közös agrár-, illetve halászati politikához kapcsolódó források elkülönülten, Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapként (EMVA), illetve Európai Halászati Alapként (EHA) működtek tovább. A 2014-2020 periódusban ezen öt elemből² álló struktúrához (együtt: KSK³-alapok) kapcsolódó források jelentik majd a gerincét az európai szintű beruházásoknak, melyek az Európa 2020 stratégiával összhangban finanszírozzák a tagállamok fejlődési törekvéseit és kezdeményezéseit.

A főbb változásokat az Európai Bizottság által publikált adatösszesítő ténylapokon keresztül tudjuk a leginkább megközelíteni. A kiadott anyagok hat területet fednek le: integrált fenntartható városfejlesztés, intelligens specializációt szolgáló kutatási és innovációs stratégiák, közösség által irányított helyi fejlesztés, pénzügyi eszközök, tájékoztatási és kommunikációs szabályok, integrált területi befektetés.

Az városfejlesztéssel kapcsolatos döntések azért jelentősek az Európai Unióban, mert a népesség közel 68%-a nagyvárosi régiókban él. További tény, hogy e nagyvárosi régiók állítják elő az EU GDP-jének 67%-át, így a városok joggal nevezhetők az európai gazdaság motorjának. Bár a városok esetében elkülöníthetők többféle dimenziók (környezeti, társadalmi, gazdasági, kulturális), a város fejlődését leginkább annak integrált megközelítése segítheti elő. Az integrált városfejlesztés mögött álló legfőbb cél a fenntartható városfejlesztés ösztönzése.

Az intelligens specializációt szolgáló kutatási és innovációs stratégiák bevezetése az Európai Unióban tapasztalt gazdasági visszaesés megállításához és a gazdasági növekedés beindításához köthető. E kezdeményezés fő céljai, hogy az innováció prioritás legyen minden régió számára, illetve, hogy a beruházások és az inno-

---

¹ A 2014-2020-as programozási periódus dokumentumait az Európai Unió 2013. közepén véglegesíti. Jelen brossúrában a kézirat lezárásáig elérhető munkaanyagok kerültek feldolgozásra.

² Az Európai Halászati Alap a 2014-2020 programozási periódusban Európai Tengerügyi és Halászati Alapként (ETHA) működik tovább

---

vációk fejlesztési folyamatai kiemelt fókuszot kapjanak. A 2007-2013 periódushoz képest tapasztalható változások egyrészt a strukturális alapok programalkotására vonatkozó metodika finomhangolását jelentik, másrészt viszont az ilyen stratégiák megléte az Európai Bizottság javaslata szerint az ERFA-finanszírozás előfeltételévé válhat a továbbiakban.

A KSK-alapok mindegyike ezután a LEADER⁴ szemléletmódján, azaz a közösség által irányított helyi fejlesztés⁵ alapul majd. Ezt az eszközt régiók alatti szinteken lehet majd alkalmazni és általa az Európai Unió tagállamai vélhetően képesek lesznek arra, hogy a helyi közösségekre alapozva sikeresen teljesítsék az Európa 2020 dokumentumban rögzített célokat. Az Európai Bizottság javaslata alapján a fő cél az, hogy a közösség által irányított helyi fejlesztés egy egyszerűen, de széles körben alkalmazható eszköz legyen.

A pénzügyi források megfelelő kezelése hozzájárul ahhoz, hogy különféle mechanizmusokon keresztül a gazdaságok megfelelő szegmenseiben legyen képes életre hívni gazdaságilag és a jövő szempontjából is fenntartható beruházásokat és projekteket. A cél egyrészt, hogy a pénzügyi eszközök használatának még jelentősebb szerep jusson a 2014-2020 programozási periódusban, másrészt pedig a pénzügyi eszközök használatának bővítése és erősítése.

A tájékoztatás és kommunikáció kulcsfontosságú, hiszen a cél, hogy a tagállamok irányító hatóságai, illetve kedvezményezettjei a megfelelő információhoz jussanak a különféle programok, projektek, finanszírozási lehetőségek kapcsán. A szabályrendszer javaslatainak meghozatalakor a 2007-2013 periódushoz képest az eljárások egy részének egyszerűsítése és a nagyobb fokú átláthatóság biztosítása voltak a főbb szempontok, melyek mentén változások fognak bekövetkezni a 2014-2020 programozási periódusban.

---

³ Közös Stratégiai Keret

⁴ LEADER: Liaison Entre Actions pour le Développement de l'Economie Rurale

⁵ CLLD: Community-Led Local Development

Nemcsak a városfejlesztés tekintetében szükséges az integrált szemléletmód, hanem a területi befektetések esetében is. Az Európai Bizottság több olyan új integrálási eszközt vezetne be, melyek a területi stratégiák bevezetését segítenék elő. Az integrált befektetési eszköz (ITI⁶) az Európa 2020 stratégia által kitűzött intelligens, fenntartható és inkluzív Európa megvalósításának egyik legfontosabb eszköze, célja a dokumentumban található értékek elérésének elősegítése.

Emellett fontos kiemelni, hogy megjelenik az „átmeneti régió” fogalma is, mely egy harmadik kategória lesz a kohéziós finanszírozás területén a „kevésbé fejlett régió” és a „fejlett régió” mellett. Definíció szerint az "átmeneti régiók" megjelenésének következtében azok a régiók is részesülhetnek kohéziós támogatásokban, ahol az egy főre jutó GDP az EU-27 átlagának 75-90%-a közé esik.

1. táblázat A kohéziós politika szerkezete

A kohéziós politika szerkezete				
2007-2013		2014-2020		
Célok		Célkitűzések	Régiókatégória	Alapok
Konvergencia	ERFA ESZA	Befektetés a növekedésbe és a munkahe-lyekbe	Kevésbé fejlett régiók	ERFA ESZA
Konvergencia foko- zatos kivezetése			Átmeneti régiók	
Regionális verseny- képesség és foglal- koztatottság				
Fokozatos beveze- tés				
	Kohéziós Alap			Kohéziós Alap
Regionális verseny- képesség és foglal- koztatottság	ERFA ESZA		Fejlettebb régiók	ERFA ESZA
Európai területi együttműködés	ERFA	Európai területi együttműködés		ERFA

⁶ Integrated Territorial Investment

A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Kohéziós politikai áttekintéséből is látható, hogy a korábbi időszakhoz képest lényeges változások következnek be. Úgy tűnik, hogy a gazdasági növekedés és foglalkoztatás bővítése áll egyre inkább előtérben, amelyek mérhető célok, szemben a nehezen megfogható egyenlőtlenséggel. Az is alapvető felismerés, hogy mindegyik régiótípus fejlődését elő kell segíteni, azaz eltérő fejlődési pályák figyelhetők meg, de ezeket eltérő módon lehet segíteni (pl. a fejlett nagyvárosi régiókat az innovatív tevékenységek támogatásával). Nagy jelentőséget kap majd a 2014-2020 programozási periódusban a programok és rendszerek rugalmasabb kialakítása. A tagállamok, illetve régiók lehetőséget kapnak majd arra, hogy egyedi módon, külön operatív programok keretében tervezhessék meg az ERFA, ESZA és Kohéziós Alap forrásait, emellett akár a régióközi felosztás mértékét is módosíthatják (legfeljebb 2%-kal). A 2007-2013-as periódustól eltérően 2014-2020-ban gyakorlatilag lehetőség lesz a különféle EU-s forrásokból származó eszközöket egy projektben kombinálni.

3. Határon átnyúló együttműködések 2014-2020 között

2013 első felében történik meg a határon átnyúló stratégiák véglegesítése. Az Európai Tanács február 7-8-i ülése során azonban már kiderült néhány, ezzel kapcsolatos információ. Az Európai Területi Együttműködés számára összesen körülbelül 8 948 millió euró forrás áll majd rendelkezésre. Ez az összeg három területen oszlik meg:

1. körülbelül 6 627 millió euró a határokon átnyúló együttműködésekre;
2. körülbelül 1 822 millió euró a transznacionális együttműködésekre;
3. körülbelül 500 millió euró a régióközi (interregionális) együttműködésekre.

A határokon átnyúló együttműködések kapcsán azon régiók lehetnek kedvezményezettek, melyek megfelelnek a következő kritériumok valamelyikének: a belső és külső szárazföldi határ mentén elhelyezkedő NUTS3 szintű EU-s régiók; olyan tengeri határok mentén elhelyezkedő NUTS3 szintű EU-s régiók, melyeket maxi-

mum 150 km választ el egymástól. Mindezek mellett a már korábban, a 2007-2013 programozási periódusban meghatározott együttműködési programterületek esetében biztosítani kell a lehetőséget a koherenciához és folyamatossághoz szükséges kiigazításokat.

A határon átnyúló, valamint a transznacionális együttműködésre fordítható források tagállamonkénti eloszlása két komponens súlyozott összege alapján kerül megállapításra. A két komponens a következő:

- 1.** Az adott tagállam határ menti régióiban élő lakosságának az összes határ menti régióban élő lakossághoz viszonyított aránya
- 2.** Az adott tagállam lakosságának az összes tagállam lakosságához viszonyított aránya.

Magát a súlyozást befolyásolja az együttműködés határokon átnyúló, valamint transznacionális komponensek vetületének részaránya, melyet rendre 77,9%-ban, illetve 22,1%-ban határoztak meg.

Bővebb információ

Projekt partnerek:

Ioan Slavici Foundation for Culture and Education
(Temesvár, Románia)

<http://www.islavici.ro>

Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar
(Szeged, Magyarország)

<http://www.eco.u-szeged.hu/>

Projekt weboldala:

<http://www.hurostyle.ro/>

Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013:

<http://www.huro-cbc.eu/en/>

A kiadványt írta:

Dr. Lukovics Miklós (SZTE GTK)

Prof. Dr. Lengyel Imre (SZTE GTK)

Dr. Imreh Szabolcs (SZTE GTK)

Zuti Bence (SZTE GTK)

Kiadva: 2013. április

Ezen kiadvány tartalma nem feltétlenül képviseli az Európai Unió hivatalos álláspontját.